



ΤΥΜΒΟΣ ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ



Καταπληκτική ανακάλυψη οικουμενικής αξίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΕΡΙΣΤΕΡΗ: Το πάθος και η αγάπη μου για την αρχαιολογία ξεπερνούν όλες τις δυσκολίες

Το πάθος και η αγάπη της για την αρχαιολογία ξεπερνούν όλες τις δυσκολίες. Στη μέχρι τώρα πορεία της έχει τιμηθεί και έχει διακριθεί αρκετές φορές για το ανασκαφικό της έργο, όμως η βράβευσή για το έργο της στον Τύμβο Καστά Αμφίπολης είναι δικαίωση και τιμή τόσο για την ίδια και τους συνεργάτες της όσο και για ολόκληρη την Ελλάδα που έχει προβληθεί παγκόσμια σε δύσκολες εποχές. Η αρχαιολόγος και προϊστάμενη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Σερρών, Κατερίνα Περίστερη, με καμάρι δηλώνει πως πρόκειται για μια καταπληκτική ανακάλυψη ενός οικουμενικού μνημειακού συγκροτήματος που προκάλεσε και προκαλεί παγκόσμιο ενδιαφέρον.

Μπορεί να μιλά για ώρες για το μακεδονικό ταφικό συγκρότημα του Τύμβου Καστά στην Αμφίπολη. «Νιώθω πραγματικά συγκινημένη από την αγάπη και το μεγάλο ενδιαφέρον που υπάρχει στην Κύπρο για την ανασκαφή μας», δήλωσε στο πρώτο της ταξίδι στο νησί η επικεφαλής της διασημότερης ανασκαφής των τελευταίων δεκαετιών στην Ελλάδα, η αρχαιολόγος Κατερίνα Περίστερη. Επισκέφτηκε το νησί στο πλαίσιο της 3ης Ετήσιας Διάλεξης Alpha Bank για τη Γιορτή των Γραμμάτων που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο Κύπρου τέλος Ιανουαρίου. Το θέμα της παρουσίασής της ήταν το «Μακεδονικό ταφικό συγκρότημα Τύμβου Καστά, Αμφίπολη: Ανασκαφική έρευνα 2012-2014».

Τη ρωτήσαμε σε μια αποκλειστική συνέντευξη πώς ήταν η παραμονή της στην Κύπρο και αναφερθήκαμε στη δήλωση του πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου ότι συμφώνησαν όπως έλθει ξανά το καλοκαίρι στο νησί για να διδάξει στους μαθητές Λυκείων και Γυμνασίων οι οποίοι θα συμμετέχουν στο θερινό σχολείο του Πανεπιστημίου Κύπρου, αλλά και τη συμφωνία τους όπως εξετασθούν τρόποι έτσι ώστε φοιτητές του Πανεπιστημίου Κύπρου να συνεργαστούν με την κ. Περίστερη τα επόμενα χρόνια. Η απάντησή της ξεκάθαρα: «Ευχαριστώ θερμά το Πανεπιστήμιο Κύπρου καθώς και την Alpha Bank για την πρόκληση στη Γιορτή των Γραμμάτων. Η φιλοξενία ήταν υπέροχη. Μεγάλη μου τιμή και χαρά να μιλήσω στην Κύπρο».

Στην κατάμεστη αίθουσα του Πανεπιστημίου Κύπρου οι παρευρισκόμενοι είχαν τη μοναδική ευκαιρία να ακούσουν από πρώτο χέρι για την πορεία της ανασκαφικής έρευνας, από την αποκάλυψη του μνημείου μέχρι σήμερα, για τη μεθοδική διαδικασία της ανασκαφικής έρευνας και για τα συμπεράσματα που μπορούν να εξαχθούν. Η Κατερίνα Περίστερη ταξίδεψε τους παρευρισκόμενους στο μοναδικό σε μέγεθος, αρχιτεκτονικής και ιστορικής σημασίας μνημείο, περιγράφοντας παραστατικά και συγκριτικά το ανασκαφικό έργο, τον περίβολο, τις Σφίγγες,



Η περιοχή του Τύμβου Καστά μας έδωσε εκτός από μια σειρά τάφων αρχαϊκών και το καταπληκτικό εύρημα, το ταφικό αριστούργημα

τον λέοντα της Αμφίπολης, τις Καρυάτιδες και τους θαλάμους. «Η Αμφίπολη είναι ένας χώρος στη Βόρεια Ελλάδα με ένα μεγάλο ποτάμι, τον Στρυμόνα, που διασχίζει την περιοχή, πηγή πλούτου. Η ζωή ξεκινά στην Αμφίπολη από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι και τους μεταβυζαντινούς. Η περιοχή του Τύμβου Καστά εκτός από μια σειρά τάφων αρχαϊκών και ύστερων, μας έδωσε το καταπληκτικό εύρημα, το ταφικό αριστούργημα» είπε ξεκινώντας την ομιλία της.

Όπως παραδέχτηκε υπήρξε μια έρευνα αρκετά δύσκολη που αποκάλυψε ένα τεράστιο μνημειακό ταφικό συγκρότημα με περίβολο, η περίμετρος του οποίου φτάνει τα 497 μέτρα, με διάμετρο 158,40 μέτρα. Ένα έργο το οποίο έχει στην κορυφή του το Λιοντάρι που βρίσκεται σήμερα στη σύγχρονη γέφυρα του Στρυμόνα και βέβαια το ταφικό μνημείο που είναι ένας σύνθετος μακεδονικός τάφος με καταπληκτικά ευρήματα, τις Σφίγγες, τις Καρυάτιδες, τα ψηφιδωτά και την όλη κατασκευή από μάρ-

μαρο θάσου, το συνολικό βάρος του οποίου φτάνει τους 3.000 τόνους.

Αναφέρθηκε στην επιγραφή που βρέθηκε στον περίβολο, «Πάρελαβον Ηφαιστίωνος», που μαζί με το μονόγραμμα του Αντίγονου του Μονόφθαλμου δίνει τη δυνατότητα ταύτισης και χρονολόγησης του έργου. Η μοναδικότητα της κατασκευής του περιβόλου από θασιτικό μάρμαρο αλλά και η χρονική περίοδος στην οποία πέραν πάσης αμφιβολίας ανάγεται το μνημείο, οδηγούν τη σκέψη στην ύπαρξη σημαντικών τάφων στο εσωτερικό του περιβόλου, γι' αυτό αναμένει ακόμη περισσότερες ανακαλύψεις και στοιχεία από την έρευνα στην Αμφίπολη. Την εκτίμησή της ότι το μνημείο οικοδομήθηκε για μια ιστορική προσωπικότητα και ότι πρόκειται για τον Ηφαιστίωνα, τη στηρίζει και στο ότι το συμπλήρωμα του Ηφαιστίωνα εντοπίστηκε επίσης και σε ρόδακες εσωτερικά του μνημείου. Πολύ σημαντική θεωρείται η ιστορία του ήρωα που εξελίσσεται ζωγραφισμένη στη ζωφόρο του μνημείου. Μορφές, μεταξύ των οποίων κάποιες είναι πάνω σε άρματα

και απεικονίζουν τη μεταφορά του νεκρού σε κάποια συγκέντρωση θεών. Στον ταφικό θάλαμο, δίπλα στη θήκη του τάφου, υπάρχει η ειδική διαμόρφωση ενός χώρου με τη μορφή «Π». Μέσα στον θάλαμο αυτό βρέθηκαν υπολείμματα νεκρικής κλίνης, αλλά και διακοσμητικά στολίδια από γυαλί και κόκαλο και χρυσά κυκλικά διακοσμητικά. Στον χώρο της ανασκαφής βρέθηκαν χάλκινα νομίσματα, κάποια από αυτά φέρουν το μονόγραμμα και τη μορφή του Αλέξανδρου του Γ', ενώ κάποια άλλα του Κασσάνδρου.

Σύμφωνα με την επικεφαλής της ανασκαφής, το ταφικό μνημείο οικοδομήθηκε κατά παραγγελία του Αλέξανδρου το 324π.Χ., ο οποίος ζήτησε την ανέγερση πρώων για να τιμήσουν τον φίλο του Ηφαιστίωνα. Δόθηκε λοιπόν η εντολή στον αρχιτέκτονα Δεινοκράτη για την οικοδόμηση του τύμβου, ο οποίος απαιτούσε 3.000 κυβικά μαρμάρου από τη Θάσο για να γίνουν τα έργα. Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, όπως ανέφερε η αρχαιολόγος, ερευνά τους πέντε ενταφιασθέντες, τα οστά των

ΔΙΚΑΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΥΣ

-Γιατί λέτε ότι δεν υπάρχει πλέον κανένα περιθώριο αμφισβήτησης ότι το μνημείο είναι της ελληνιστικής εποχής;

-Η έρευνα και μελέτη που πραγματοποιείται τόσο από εμένα όσο και από την επιστημονική μου ομάδα είναι αρκετά σαβερή και καταλήγει στην ασφαλή χρονολόγηση κατασκευής του μνημειακού συγκροτήματος στο τελευταίο τέταρτο του 4ου αι. π.Χ. (325 -300 π.Χ.).

-Οι εργασίες στον τύμβο Καστά έχουν ουσιαστικά παγώσει από τους πρώτους μήνες του 2015;

-Οι ανασκαφικές εργασίες έχουν παγώσει. Δρομολογήθηκαν όμως εργασίες συντήρησης και στερέωσης στον Τύμβο, έπειτα από σχετικές μελέτες.

-Υπάρχει κάποιο χρονοδιάγραμμα σε σχέση με το πότε θα μπορέσει να γίνει επισκέψιμο το μνημείο;

-Δυστυχώς δεν γνωρίζουμε ακόμη.

-Τι αναμένετε από την περαιτέρω έρευνα στην Αμφίπολη, μπορεί να υπάρξουν άλλες αποκαλύψεις;

-Ένας αρχαιολογικός χώρος μπορεί πάντα να κρύβει πολλά μυστικά.

-Τι σημαίνει για σας η βράβευσή με το «Μακεδονικό Βραβείο 2014» από το Ίδρυμα Μακεδονικού Βραβείου και το βραβείο «Khaled Al-Asaad» για το ανασκαφικό σας έργο στον Τύμβο Καστά Αμφίπολης;

-Είναι δικαίωση και τιμή τόσο για μένα και τους συνεργάτες μου όσο και για ολόκληρη την Ελλάδα που έχει προβληθεί παγκόσμια σε δύσκολες εποχές.

οποίων ανακαλύφθηκαν σε κατάσταση αρκετά διαταραγμένη.

Στο ερώτημα γιατί ένα τόσο μεγάλο μνημείο αποσιωπάται από τις γραπτές πηγές, απάντησε πως κάποιες πηγές αναφέρουν το μνημείο αυτό, ο Πλούταρχος για παράδειγμα αναφέρει ότι ο Αλέξανδρος ζήτησε μετά τον θάνατο του Ηφαιστίωνα να γίνουν ταφικά μνημεία—πρώτα προς τιμήν του. Άλλες πηγές δεν σώζονται δυστυχώς, έχει καεί η βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας από την οποία θα αντλούσαμε πάρα πολλά στοιχεία κι έτσι καμιά φορά η αρχαιολογική σκαπάνη πάει μπροστά και ψάχνει με την Ιστορία να δώσει απαντήσεις.

Όπως χαρακτηριστικά τόνισε, αυτή τη στιγμή έχει τελειώσει η ανασκαφή του ταφικού μνημείου και του περιβόλου αλλά μένει να γίνει πολλή δουλειά στον Τύμβο Καστά, δουλειά συντήρησης και στερέωσης μέχρι το μνημείο να γίνει επισκέψιμο για όλο τον κόσμο και σε μια μετέπειτα φάση να συζητηθεί η ανασκαφική έρευνα. Εξέφρασε την ευχή το μνημείο να γίνει επισκέψιμο.

ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ

- Πρόκειται για τη συγκλονιστικότερη ανακάλυψη των τελευταίων χρόνων που προκάλεσε παγκόσμιο ενδιαφέρον;

-Πραγματικά πρόκειται για μια καταπληκτική ανακάλυψη ενός οικουμενικού μνημειακού συγκροτήματος που προκάλεσε και προκαλεί παγκόσμιο ενδιαφέρον.

- Ο Τύμβος Καστά δημιουργήθηκε επί ενός προϊπάρχοντος γιγλόφου ή εντός μιας παλαιότερης νεκρόπολης;

-Ο Τύμβος Καστά δημιουργήθηκε επάνω σε ένα μικρό προϊπάρχοντα γιγλόφο όπου προϊπήρχε νεκρόπολη αρχαϊκών χρόνων.

- Πρόκειται για ένα πολυτελέστατο ταφικό μνημείο, μία πολύ ακριβή κατασκευή;

-Ναι πραγματικά πρόκειται για μια πάρα πολύ ακριβή κατασκευή όπως φαίνεται και από τη μεγάλη ποσότητα μαρμάρου θάσου που χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή του μοναδικού μνημειακού ταφικού συγκροτήματος που περιλαμβάνει τον περίβολο, τον σύνθετο μακεδονικό τάφο με τα γλυπτά και τα ψηφιδωτά, καθώς και το λιοντάρι στην κορυφή του Τύμβου.

- Πώς και πότε ξεκίνησε η εκεί ανασκαφή;

-Η ανασκαφική έρευνα ξεκίνησε το 2012 με δοκιμαστικές τομές που πραγματοποιήσαμε εξωτερικά του Τύμβου, αποκαλύπτοντας έτσι τμήμα του ταφικού περιβόλου. Η συνέχεια της έρευνας αποκάλυψε τον περίβολο περιμέτρου 497μ. και ύψους 3μ. στο σύνολό του οδηγώντας μας το καλοκαίρι του 2014 στην είσοδο του μνημειακού μακεδονικού ταφικού συγκροτήματος.

- Ποια ήταν η πιο σημαντική στιγμή;

-Η αρχαιολογία έχει πάντα σημαντικές στιγμές.

- Οι δυσκολίες;

- Το πάθος και η αγάπη μου για την αρχαιολογία ξεπερνούν όλες τις δυσκολίες.

